

המדינה לא מחייבת הצבת דודי שמש, הציבור משלם כבר שנתיים ממתניה על שולחן הכנסת הצעת חוק לחייב התקנת מערכות סולאריות לחימום מים בכל הבניינים בארץ, ולא רק עד קומה 9. בינתיים נבנים יותר ויותר רבי-קומות בלי דודי שמש, והדיירים ומשק החשמל משלמים את המחיר

הדס שפר

08:41 ,04.12.13

32 תגובות

בדצמבר 2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק המחייבת התקנת מערכות סולאריות לחימום מים בכל הבניינים בארץ. יישום הצעת החוק שהגישו ח"כ לשעבר וראש עיריית רעננה זאב בילסקי וח"כ דב חנין אמור לפי ההערכות של **מכון נאמן** מהטכניון לחסוך למדינה על פני כ-20 שנה יותר מ-3.5 מיליארד שקל וכ-12 מיליארד קוט"ש במצטבר, בנוסף לצמצום עלויות הביקושים לחשמל, לתועלת הסביבתית ואף לביטול הצורך בהקמת תחנת כוח נוספת בעלות מאות מיליוני דולרים. אלא שהצעת החוק נתקעה לאחר אישור בוועדת השרים לחקיקה, ומאז פיזור הכנסת הקודמת לא קודמה.

"מדינה של מתאבדים"

בשנות השבעים נכנסה לתוקף חובה להתקין דודי שמש על בניינים שגובהם עד תשע קומות, ובאותה העת לא היתה טכנולוגיה שאפשרה התקנת דודי שמש בבניינים רבי-קומות. בנוסף, בתקופה ההיא לא נבנו כל כך הרבה בניינים בני יותר מ-9 קומות. אלא שבשנים האחרונות שיעור הדירות בבניינים רבי-קומות בישראל הולך ועולה. בשנים 2001–2011 היוו הדירות בבניינים בני 10–15 קומות 8% מכלל הדירות שהסתיימה בנייתן - ובמספרים, כ-27 אלף דירות מתוך כ-345 אלף דירות שנבנו בכל התקופה. בין 2009 לספטמבר 2011 היוו הדירות בבניינים בני 10–15 קומות כ-14% מכלל התחלות הבנייה של דירות חדשות, כלומר כ-12 אלף דירות מתוך כ-86 אלף דירות שהתחילו לבנות בתקופה זו.

לפי נתוני מחלקת המחקר של הכנסת, "כיום מותקנים דודי שמש בכ-85% ממשקי הבית. מערכות אלה מביאות לחיסכון של כ-4 מיליארד קילוואט בשנה, שהם כ-8% מצריכת החשמל השנתית. חיסכון זה שווה ערך לתחנת חשמל בהספק של כ-900 מגה-ואט".

"זו מדינה של מתאבדים", אומר בילסקי. לדבריו, "נכחתי בישיבת ועדת הפנים בכנסת שבה הרצה פרופסור מהטכניון שדיבר על אנרגיות השמש ונתן את הדוידים כדוגמה. היה ברור שבבניינים בני 40-50 קומות אין מקום על הגג, אבל לתדהמתי גיליתי שאפילו בבניינים בני 9 קומות יש מקום על הגג רק ל-7 דוידים. הבעיה היא שמי שגרים בבניינים הגבוהים הם בדרך כלל אנשים ממעמד סוציו-אקונומי גבוה, שעוד 500 שקל על חשבון חשמל בחודש לא מזיזים להם. אז הצעתי לשים דוידים לפחות ב-7 מתוך תשע הקומות, שזה חיסכון אדיר באנרגיה למדינה וחסכון בחשמל לצרכן". במשרד המשפטים הציעו אז שכדי להימנע מתהליכי חקיקה מסובכים, ייקבעו תקנות שלפיהן בבניין בן יותר מתשע קומות תהיה חובה להתקין ב-7 הקומות העליונות דודי שמש. תקנות אלו נכנסו לתוקף בתחילת 2012, אלא שעבור בילסקי הן עדיין אינן מספקות. "נשארנו בלי חוק, רק עם תקנות שלא מספיקות למדינה שטופת שמש".

במהלך הדיונים בוועדת הפנים בנושא הועלו טענות של משרד הפנים וקבלנים כי אין מקום על הגג לכל דודי השמש בבניין רב-קומות. אלא שלטענת יוזמי ההצעה, ישנם פתרונות טכנולוגיים שיכולים לפתור את הבעיה - בדומה למסותרי הכביסה והמזגנים שהפכו חלק בלתי נפרד מכל בית, קיימים מסותרי דוודים וקולטים נסתרים, וברבי-קומות רבים יש אפשרות לשלב דודי שמש במסותרים ייעודיים שיתמזגו היטב בעיצוב וגם יפנו את הגג.

לדברי מנכ"ל חברת כרומגן המייצרת דודי שמש, אדר אזנקוט, "הטענה שלא יהיה מקום לקולטים פשוט לא מדויקת. החשבון של הקבלנים שונה מהחשבון של הלקוח. מבחינתם עלות של דוד שמש היא 3,000 שקל, לעומת 1,500 שקל לדוד חשמלי. בנוסף, כשלא שמים קולטים על הגג אפשר לייצר מקום לגינה או מרפסת לפנטהאוז, וכך למכור את הפנטהאוז במחיר גבוה יותר. מי שמשלם את המחיר הוא כמו בן הדיירים, שיוציאו כ- 1,000 שקל יותר בשנה. בנוסף, אין בעיה לשים את הקולטים בחצר השירות של הבניין. יש פה גם היבט של צדק חלוקתי - מי שגר בקומות התחתונות הם בדרך כלל האנשים הפחות עשירים. מה שקורה פה זה שהמחוקק גורם לעשירים לשלם 1,000 שקל פחות, ולעשירים פחות לשלם 1,000 שקל יותר".

"לחמם מהקיר"

לדברי בילסקי, יש טכנולוגיות חדשות שעשויות להחליף את הדוודים ולספק מים חמים בפחות חשמל ואנרגיה. "אפשר לחמם מים באמצעות קולטים שנמצאים על הקירות בצד הבניין, ויש משאבות חום שמנצלות את האוויר בטכנולוגיות של מזגנים. הן אמנם פועלות על חשמל, אבל בצריכה של שליש מדודי חשמל. באוסטרליה, למשל, משתמשים בטכנולוגיה זו והממשלה מסבסדת 50% מהתקנת המשאבות. רק אצלנו, במקום לעודד טכנולוגיות חוסכות אנרגיה, מחפשים תירוצים. כל המגדלים שרואים כשנוסעים באיילון, אין בהם טכנולוגיות סולאריות. אלה אנשים שמבזבזים את האנרגיה של מדינת ישראל ללא צורך. גם מחנות צה"ל, בתי חולים, בתי מלון - כמעט כולם מחממים מים באמצעות דוד חשמלי. זה מדהים שבימים של 30 מעלות בחוץ משתמשים בחשמל".

ממשרד הפנים נמסר בתגובה כי "בעקבות הצעת החוק, נושא חיוב התקנת דודי שמש במגדלי מגורים נדון שוב בוועדה לתקנות הבנייה בהשתתפות נציגי המשרדים הרלבנטיים, והוחלט שיש לחייב הצבת דודי שמש במגדלי מגורים בני יותר מ-9 קומות ב-7 הקומות העליונות בלבד. חברי הוועדה השתכנעו מחוות דעת גורמי המקצוע כי במקרים רבים אין מספיק מקום על הגגות להצבת קולטי שמש, גם אם הקולטים מוצבים בהטיה".